

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak – A növekedési és munkahely-teremtési partnerség megvalósítása: Európa mint kiválósági központ a vállalatok társadalmi felelőssége terén”

COM(2006) 136 final

(2006/C 325/14)

2006. március 22-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció véleményét 2006. november 7-én elfogadta. (Előadó: Evelyne Pichenot).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. december 13–14-én tartott 431. plenáris ülésén (a 2006. december 14-i ülésnapon) 153 szavazattal, 21 ellenében és 14 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Minden európai polgárt érint a vállalatok társadalmi felelőssége, amely az európai szociális modell szerves része. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság üdvözli, hogy az Európai Bizottság érvényesíti ezt a szemléletet a közleményben, amely azt is hangsúlyozza, hogy „a vállalkozások társadalmi felelőssége az EU saját alapértékeit tükrözi.” Ezért az EGSZB úgy véli, hogy az európai polgároknak megbízható és a lehető legteljesebb információkhoz kell hozzáférniük a vállalkozások és területek nyilatkozataival és gyakorlataival kapcsolatban. Megbízható és naprakész információk birtokában fogyasztóként, bankbetét-tulajdonosként és helyi lakosként megfelelően irányíthatnák döntéseiket. A kiváló minőségű társadalmi tájékoztatást nyújtó és a nyomon követhetőséget biztosító termékek és szolgáltatások már valódi komparatív előnyt élveznek a befektetők, a fogyasztók és a fogyasztóvédelmi szervezetek viszonylatában. E tendencia egyre jelentősebbnek bizonyul majd a fenntartható fejlődés összefüggésében.

1.2 A CSR (vállalatok társadalmi felelőssége) gyakorlatokhoz kapcsolódó információs portál ily módon helyet kaphatna a „Tájékoztatás Európáról” cselekvési tervben. Ez a rendelkezésre álló információkat tartalmazó európai internetes portál lehetővé tenné a vállalkozások számára és típusára, a felmerült témákra és az érintett partnerekre vonatkozó adatok összegyűjtését, ami elősegítené, hogy a CSR-t az összes tagállam érintettjei magukénak érezzék. Különösen kívánatos volna, hogy e portál tájékoztatást nyújtson az új tagállamok vállalkozásai által alkalmazott bevált gyakorlatokról. Egyúttal a vállalati társadalmi felelősség globális értékelésének eszköze is volna. Ezt az önkéntes bejelentésre épülő, sokoldalú adatbázist – az „Európai Szövetség” elengedhetetlen kiegészítő eszközét – részben az Európai Bizottságnak kellene finanszíroznia. Az így létrehozott „CSR-praxistár” ⁽¹⁾ lehetővé tenné a vállalatok és a területek bevált gyakorlataira vonatkozó információcserét.

1.3 Mivel a vállalati társadalmi felelősség hozzájárul a lisszaboni stratégiához (innováció, versenyképesség, foglalkoztathatóság és munkahelyteremtés), az EGSZB azt javasolja a

tagállamoknak, hogy a CSR előmozdítását foglalják bele nemzeti reformterveikbe és természetesen a fenntartható fejlődésre irányuló nemzeti stratégiákba. Emlékeztet továbbá arra, hogy a CSR-gyakorlatok önkéntesek, valamint a munkajog és a nemzeti szociális jog tiszteletben tartásának kiegészítői, melyek adott esetben megszilárdítják a nemzetközi munkaügyi normákat. Az EGSZB felhívja az uniós tagállamok hatóságait, hogy támogassák a vállalati társadalmi felelősség politikája keretében létrehozott új tevékenységi szektorok kialakulását és fejlődését. Felhívja az EU tagállamait, hogy a közbeszerzések során a felelős vállalati magatartást támogassák (a szociális és környezeti szempontból előnyösebb ajánlat politikája)

1.4 Szerzte Európában számos olyan gyakorlat figyelhető meg, amely a fenntartható fejlődésre vagy a CSR-re hivatkozik. Ez a különbözőség dinamikus elem ugyan, ám megnehezíti az összehangolt európai szemléletmód érvényesítését. Az EGSZB üdvözli, hogy a közlemény a tagállamok CSR-rel kapcsolatos magas szintű csoportjának újbóli összehívását javasolja vitafórumként, a bevált gyakorlatok cseréjének javítása céljából. A konvergenciára való törekvés előtt naprakész állapotba kellene hozni a nemzeti gyakorlatokra vonatkozó információkat. Ez a jelenlegi állami politikákra és jogszabályokra is kiterjedő vizsgálat minden bizonnyal lehetővé tenné – a sokféleség tiszteletben tartása mellett – az állami politikák eredményeinek kiemelését a CSR előmozdítása érdekében.

1.5 Az Európai Bizottság úgy véli, hogy az európai vállalkozásoknak – bárhol végzik is tevékenységüket – felelős magatartást kellene tanúsítaniuk, az európai értékek és az elismert nemzetközi normák tiszteletben tartásával, többek között az emberhez méltó munka vonatkozásában. A fenti elv szellemében az EGSZB felhívja az európai eredetű multinacionális vállalatoknál dolgozó szociális partnereket, hogy a CSR-re vonatkozó nemzetközi keretmegállapodások kötésével gazdagítsák a transznacionális társadalmi párbeszédet. Amennyiben e keretmegállapodások a multinacionális vállalatok részére a WTO nyilatkozatában megfogalmazott elveknek és az OECD vezérlő elveinek tiszteletben tartásán alapulnak, az e megállapodásokat aláíró vállalatok részt vesznek az ezredfordulós célok megvalósításában.

⁽¹⁾ A görög eredetű, cselekvést jelentő „praxis” szó azoknak az emberi tevékenységeknek az összességét jelöli, amelyek alkalmasak a természetes környezet átalakítására vagy a társadalmi kapcsolatok módosítására.

1.6 Az EGSZB támogatja az ágazati szociális párbeszédre irányuló azon kezdeményezéseket, amelyek a vállalati társadalmi felelősséget is tekintetbe veszik a gazdasági változások kezelése során. Felhívja az ágazatokat, hogy biztosítsák valamennyi tagállam érintett feleinek bevonását e kezdeményezésekbe.

1.7 Az EGSZB kijelenti, hogy a vállalkozások társadalmi felelősségvállalása akkor példaértékű, ha része a stratégiának és a végrehajtásnak a vállalati hierarchia egészében. Felhívja a Szövetséget támogatni szándékozó vállalkozásokat, hogy teljes mértékben és minden szinten vegyenek részt benne, beleértve a személyzet önként jelentkező képviselőinek bevonását is, és – azokban az esetekben, amikor létezik – az európai üzemi tanácsot is.

1.8 Az EGSZB kedvezően vélekedik arról az elképzelésről, hogy az Európai Bizottság azon kívánalma, hogy a vállalati társadalmi felelősség általános gyakorlattá váljon, a kkv-kon keresztül valósuljon meg, de felhívja a különféle vállalati formában működő vállalkozásokat – a szociális gazdaság területén működő vállalkozásokat is beleértve –, hogy különbözőségük tiszteletben tartása mellett vegyenek részt a CSR kezdeményezésekben.

1.9 A minősítés javítása érdekében az EGSZB felhívja az európai vállalkozásokat, hogy vegyenek részt a különböző mérési és tájékoztató eszközök – EMAS, GRI és ISO 26000 – kidolgozásában és felülvizsgálatában. Emlékeztet arra, hogy a hitelesítés – amikor megvalósítható – feltétlenül a vállalat kívánására történik, és nem tehető kötelezővé. A minősítési és hitelesítési ügynökségek törvényességének és megbízhatóságának biztosítása érdekében fontosnak tűnik, hogy ezek az ügynökségek olyan kritériumok szerint végezzék értékelésüket, amelyek az érdekelt felek 2004. évi fóruma által kidolgozott listában szereplő alapvető dokumentumokon alapulnak. Az EGSZB ösztönzi az ügynökségek szektorának önszabályozásra törekvő kezdeményezéseit.

1.10 Az EGSZB megállapítja, hogy a közlemény melléklete az Európai Bizottság és az üzleti közösség egy része közötti egyeztetés eredményét tükrözi; a többi érintett fél véleményét nem kérték ki. Úgy véli tehát, hogy a munkáltatói szervezetek feladata, hogy nemzeti és helyi szinten terjesszék a Szövetséghez tartozó vállalatok CSR-rel kapcsolatos tevékenységeire vonatkozó információkat, és biztosítsák e tevékenységek előmozdítását.

1.11 Az EGSZB felhívja a külső érdekelt feleket, hogy vegyenek részt a Fórum újabb ülésein, valamint a Szövetséghez csatlakozó vállalatokon belül kezdeményezett párbeszédekben. Azt ajánlja, hogy hozzanak létre több felet bevonó nemzeti vitafórumokat, amelyek megvizsgálják a – többek között az európai portálon ismertetett – bevált gyakorlatokat annak érdekében, hogy minél jobban meg lehessen felelni az európai polgárok várakozásainak.

1.12 Az EGSZB a CSR területén elért szint értékelési módjának alapos átgondolását sürgeti, amit az egyértelműen a kiválóságra törekvő új kezdeményezés hitelességének biztosítása érdekében a lehető leggyorsabban el kellene végezni. Erre a fenntartható fejlődés nemzeti és közösségi stratégiáinak megvizsgálása keretében kerülhetne sor, ugyanis a két fogalom ugyanarra a koncepcióra épül: a vállalatok és a területek társadalmi felelőssége a mikro-, a fenntartható fejlődés pedig a makroszinthez tartozik. A kérdésnek szerepelnie kellene azon többoldalú fórum első üléseinek (2006 vége) napirendjében, amelynek munkájába az EGSZB teljes mértékben szeretne bekapcsolódni.

1.13 Az EGSZB azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy a következő évek valamelyikét nyilvánítsák „A vállalkozások társadalmi felelősségvállalása európai évének”.

2. Indokolás

2.1 A vállalatok társadalmi felelősségvállalásának európai kontextusa a lisszaboni csúcs óta

2.1.1 Az Európai Tanács ülései (Lisszabon 2000, Göteborg 2001) világossá tették, mit jelent az európai vállalatok számára a társadalmi felelősségvállalás, három aspektusból vizsgálva a kérdést. A Közösségen belül a vállalatok társadalmi felelősségvállalása önkéntes magatartás, amely túllép a közösségi vívmányokon, de kötelezően e vívmányok képezik az alapját mind szociális (munkajog), mind társadalmi (fogyasztóvédelmi jog), mind környezetvédelmi aspektusaikban (környezetvédelmi jog). A környezetvédelmi aspektus tekintetében már korábban kidolgozásra kerültek bizonyos önkéntes európai eszközök (EMAS, Ecolabel).

2.1.2 Az Európai Bizottság 2001 júliusában közzétette „A vállalatok társadalmi felelőssége (CSR) európai keretének előmozdításáról” című zöld könyvet⁽²⁾, amely meghatározta a vállalati társadalmi felelősség fogalmát. Az EGSZB 2002 márciusában véleményt fogadott el a zöld könyvről⁽³⁾. A zöld könyv felkért minden tagállamot, hogy szóljon hozzá a témához. A beérkezett hozzászólások alapján az Európai Bizottság 2002 júliusában elfogadta a vállalkozások társadalmi felelősségéről szóló első közleményét, „A vállalkozások hozzájárulása a fenntartható fejlődéshez” címmel. A közlemény címe azt hangsúlyozta, hogy a CSR a fenntartható fejlődés makrogazdasági fogalmának mikro-gazdasági aspektusa.

2.1.3 Az Európai Bizottság többoldalú egyeztető fórumot szervezett az uniós vállalkozások társadalmi felelősségéről, amelynek célja közös ajánlások megfogalmazása volt a CSR-re vonatkozólag. A kezdeményezés új típusú párbeszédet, illetve egyeztetési folyamatot foglalt magában, a szociális partnerek, a kutatási szervezetek és az érdekelt felek bevonásával. Az egyeztető fórum egyedülálló kísérletet jelentett a civil párbeszédnek az Európai Bizottság megbízásából történő megszervezésére. Hosszú bizottsági munka és négy plenáris ülés után a Fórum 2004. június 29-én adta ki zárójelentését. A Fórum elismerte, hogy a fenntartható fejlődés nem csak a vállalkozások, hanem különböző érintett felek közös ügye. A jelentés kilenc ajánlássorozatot tartalmaz a vállalkozások, az érdekelt felek, a hatóságok és az Európai Unió intézményei részére. Ezek az ajánlások a vállalati társadalmi felelősséggel kapcsolatos figyelemfelkeltésre és képzésre, valamint a CSR-nek az intézkedésekbe történő integrálására vonatkoztak, és kedvező környezetet igyekeztek teremteni számára. Az UNICE elégedett volt az eredményekkel, az ETUC bizonyos fenntartásokkal fogadta a zárójelentés tartalmát, más felek pedig elégedetlenségüknek adtak hangot.

⁽²⁾ COM(2001) 366 final.

⁽³⁾ Az EGSZB 2002. március 20-i véleménye a következő tárgyban: „Zöld könyv a vállalatok társadalmi felelőssége európai keretének előmozdításáról”. Előadó: Renate HORNUNG-DRAUS; társelőadók: Ursula ENGELEN-KEFER és Jean François HOFFELT (HL C 125., 2002.5.27.).

Amint a 2006. március 22-i közlemény emlékeztet, „a Fórumnak sikerült közelítenie a részt vevő felek álláspontjait, ugyanakkor felszínre hozta a vállalatok képviselői és a többi érdekelt fél közötti jelentős véleménykülönbségeket is”.

2.1.4 2003 júniusában a vállalkozások éves, illetve összevont (konszolidált) beszámolóiról szóló két irányelvet módosító 2003/51/EK irányelv bevezette annak lehetőségét, hogy a vállalkozások beszámolóikban nem pénzügyi jellegű, nevezetesen a környezetvédelemre és a munkavállalókra vonatkozó mutatókat is közzétehesse. A CSR ügyének előmozdítása érdekében az EGSZB 2005 júniusában véleményt fogadott el a vállalkozások társadalmi felelősségének vizsgálatához és méréséhez szükséges eszközökről⁽⁴⁾.

2.1.5 Az Európai Bizottság 2006. március 22-én adta ki a témáról második közleményét, „A növekedési és munkahelyteremtési partnerség megvalósítása: Európa mint kiválósági központ a vállalatok társadalmi felelőssége terén”⁽⁵⁾ címmel. E vélemény ezt a dokumentumot vizsgálja. A közlemény mellékletének címe „Európai szövetség a vállalkozások társadalmi felelősségének ügyében”.

2.1.6 Az Európai Bizottság 2006 májusában kiadott, „A tisztas munká előmozdítása” című közleményében⁽⁶⁾, elismeri a vállalati társadalmi felelősségvállalás fontos szerepét, amely kiegészíti a jogszabályokat, a kollektív tárgyalást és a munkakörülmények ellenőrzését. Véleménye szerint a magatartási kódexeknek és a CSR egyéb eszközeinek nemzetközi szinten (OECD, ILO) elfogadott eszközökre kell támaszkodniuk. Felhívja a vállalkozásokat, a vállalatok társadalmi felelősségvállalását támogató Európai Szövetséget és a többi érdekelt felet, hogy dolgozzanak ki kezdeményezéseket a mindenki számára biztosított tisztas munká előmozdítása érdekében.” Másrészt, a lisszaboni stratégia megvalósítását szolgáló integrált iránymutatásokban a 2006. júniusi Tanács azt ajánlotta a tagországoknak, hogy ösztönözzék a vállalatokat társadalmi felelősségvállalásuk fejlesztésére.

2.1.7 A fenntartható fejlődésre irányuló új stratégia 2006. júniusi meghatározása során⁽⁷⁾ a Tanács – politikáinak vezérlő elveire vonatkozóan – a következő elemek alapján képzelte el „a vállalatok és a szociális partnerek részvételét”: „Meg kell erősíteni a szociális párbeszédet, a vállalatok társadalmi felelősségvállalását, valamint a magán- és a közsféra közötti partnerségeket a fenntartható fogyasztási módok, illetve termelés kialakításával kapcsolatos együttműködés és közös felelősségvállalások elősegítése érdekében.” E közlemény 31. pontja leszögezi: „A vállalatvezetőknek és a legfontosabb egyéb érdekelt feleknek – ideértve a munkavállalói és civil szervezeteket – sürgősen eszmecsere kellene kezdeniük a politikai szférával a fenntartható fejlődéshez szükséges rövid és hosszú távú politikákról, a vállalatokat illetően pedig a jelenlegi minimális jogszabályi követelményeken túllépő, messzebbre tekintő válaszokat kellene javasolniuk. E folyamat elősegítése érdekében az Európai Bizottság 2007-ben javaslatot tesz közzé. Az Európai Szövetség által a vállalatok társadalmi felelősségvállalása (CSR) érdekében alkalmazott szemléletmóddal összhangban a vállalatok társadalmi és környezetvédelmi felelősségével kapcsolatban is tudatosításra és tájékoztatásra lenne szükség, és gondoskodni kellene arról, hogy az illetékesek jobban tisztában legyenek cselekedeteik következményeivel.”

⁽⁴⁾ Az EGSZB 2005. június 8-i véleménye a következő tárgyban: „A vállalkozások társadalmi felelősségének vizsgálatához és méréséhez szükséges eszközök a globalizálódott gazdaságban”. Előadó: Evelyne PICHENOT (HLC C 286., 2005.11.17.).

⁽⁵⁾ COM(2006) 136 final.

⁽⁶⁾ COM(2006) 249 final.

⁽⁷⁾ 2006/10117. sz. közlemény.

2.2 A közlemény összefoglalása

2.2.1 A 2006 márciusában közzétett közlemény⁽⁸⁾ a korábbi vívmányokhoz hozzájárulva nagyobb politikai hangsúlyt ad a CSR-nek. E közleményben az új Európai Bizottság támogatja a vállalatok társadalmi felelősségvállalására vonatkozó Európai Szövetség létrehozását, és ismét életre hívja a többoldalú Egyeztető Fórum találkozóit. Támogatja a Szövetség létrehozását: „A Bizottság (...) kijelenti, hogy támogatja egy a vállalati társadalmi felelősségre vonatkozó európai szövetség kezdeményezését. Az e koncepcióra vonatkozó javaslat a társadalmi felelősség támogatásában tevékeny vállalatok állásfoglalásai alapján fogalmazódott meg”; az egyeztető fórum életre hívásával kapcsolatban „A Bizottság továbbra is kiemelt jelentőséget tulajdonít az érdeelt felekkel folytatott, illetve az érdekelt felek által egymás között folytatott párbeszédnek, és javasolja, hogy az egyeztető fórum rendszeres időközönként tartson üléseket a vállalati társadalmi felelősséggel kapcsolatos, Unión belüli előrelépés folyamatos felülvizsgálata érdekében”.

2.2.2 Az Európai Bizottság hangsúlyozza, hogy ő maga nem játszik tevékeny szerepet a Szövetségben. Konkrétan a Szövetség „a Bizottság részéről (...) nem jelent új pénzügyi kötelezettségvállalást”. Az Európai Bizottság leszögezi, hogy a Szövetség „nem lenne jogi eszköz abban az értelemben, hogy a vállalatok, a Bizottság vagy bármely más hatóság aláírására szükség lenne hozzá”, hanem „politikai ernyőszervezetként szolgálna a nagyvállalatok és a kkv-k, valamint ezek érdekelt partnereinek vállalati társadalmi felelősséggel kapcsolatos új, illetve meglévő kezdeményezéseikhez”.

2.2.3 A közleménynél kisebb horderejű melléklet a Szövetséget az üzleti közösségből kiinduló, partnerségen alapuló kezdeményezésként írja le: „A Bizottság (...) támogatja az üzleti közösség azon tagjait, amelyek részt vesznek a vállalatok társadalmi felelőssége ügyében létrehozandó szövetség megalapításában. A szövetség a közös ambíciókkal rendelkező vállalkozások szövetsége: az a célja, hogy Európa vezető szerepet töltsön be a versenyképes és fenntartható vállalati és piacgazdaságot elősegítő vállalati társadalmi felelősség területén. A kezdeményezés lényege a partnerség”. A szövetség – az önkéntesség alapján – nyitott kíván maradni valamennyi európai vállalkozás előtt, függetlenül azok méretétől. 2006 őszén az UNICE honlapja mintegy száz vállalatot sorolt fel.

2.2.4 Az Európai Bizottság véleménye szerint „Mivel a vállalati társadalmi felelősségvállalás annak lényegéből következően önkéntes vállalati magatartást jelent, a kontraproduktív kockázatát hordozná, és a hatékonyabb szabályozás alapelveivel is ellentétes lenne az a fajta megközelítés, amely a vállalatok számára további kötelezettségeket és adminisztratív követelményeket írna elő”. A társadalmi felelősségvállalás önkéntes jelleggel valóban kevésbé tűnik összeegyeztethetőnek a kötelező szabályok bevezetése, ám magától értetődő, hogy a társadalmilag felelős magatartást követő vállalkozásnak először is szigorúan tiszteletben kell tartani a törvények betűjét, illetve szellemét, amit az illetékes hatóságoknak megfelelően ellenőrizniük kell.

2.2.5 Az Európai Bizottság bízik benne, hogy a Szövetségnek nyújtott támogatása lehetővé teszi a társadalmi felelősségvállalás általános elterjedését az európai vállalatok körében. Mivel a bizalom, ami e folyamat kulcsfogalma, rendeletekkel nem szabályozható, egyetlen garanciája a vállalatirányítás minősége.

⁽⁸⁾ COM(2006) 136 final.

2.2.6 A Szövetségben való részvétel pusztán a vállalkozások nyilatkozatán alapul, és nem jelent részükről semmilyen formális kötelezettségvállalást. Ez az egyszerűség elvileg elősegíthetné a Szövetséghez csatlakozó vállalkozások számának gyors növekedését.

2.2.7 Az Európai Bizottság „elismeri, hogy a vállalati társadalmi felelősség ügye nem érhet célt a vállalati szférán kívüli érdekelt felek aktív támogatása és konstruktív kritikája nélkül.” Vagyis a vállalati szférán kívülről érdekelt felek tevékeny támogatása és konstruktív kritikája gazdagítja a szóban forgó folyamatot.

2.2.8 A Szövetség létezése nem jelenti azt, hogy az érdekelt felekkel folytatott, illetve a felek között folyó párbeszédre nincs szükség. A párbeszéd előmozdítása érdekében az Európai Bizottság „javasolja, hogy az egyeztető fórum rendszeres időközönként tartson üléseket a vállalati társadalmi felelősséggel kapcsolatos, Unión belüli előrelépés folyamatos követése érdekében”. Ezek az ülések lehetőséget adnak a kialakult helyzet értékelésére: „A Bizottság az egyeztető fórum keretében folytatott vitát követően egy éven belül újra értékelni fogja a vállalkozások társadalmi felelőssége terén történt fejleményeket”. Ez a vélemény egy útitervet kísérel meg javasolni a következő alkalom előkészítéséhez, hangsúlyozva azokat a pontokat, amelyekkel kapcsolatban ajánlások fogalmazódhatnak meg.

2.3 A közlemény néhány fontos pontjának közelebbi vizsgálata

2.3.1 A vállalkozások és a lisszaboni stratégia

2.3.1.1 Az Európai Bizottság úgy ítéli meg, hogy a gazdaságot és munkahelyeket teremtő vállalkozások társadalmi hozzáadott értéket képviselő termékeket és szolgáltatásokat biztosítanak. Arra kéri az európai vállalkozásokat, hogy „határozottabban” kötelezzék el magukat a vállalati társadalmi felelősség mellett. Az EGSZB helyesli az Európai Bizottság azon álláspontját, hogy a vállalati társadalmi felelősségvállalásban önkéntesen részt vevő vállalkozások hozzájárulnak a megújult lisszaboni stratégiához. A CSR önkéntes gyakorlata többek között segítheti a hatóságokat bizonyos integrált iránymutatások megvalósításában a társadalmi integráció, az egész életen át tartó tanulás, az innováció, illetve a vállalkozó szellem fejlesztése területén, például a diszkrimináció elleni és a sokszínűségért folytatott küzdelem – különösen a fogyatékkal élők vonatkozásában –, a képesítések átalakulásának előrejelzése, a hátrányos helyzetű városrészekben történő munkaerő-toborzás, valamint a kereskedelmi- és iparkamarák által a fiatal – köztük a női, illetve a közelmúltban bevándorolt csoportokból származó – vállalatvezetőknek nyújtott támogatás révén.

2.3.1.2 Az EGSZB egy közelmúltban kiadott véleményében⁽⁹⁾ kijelentette, hogy „az európai szociális modell inspiráló lehet, nem utolsósorban azért, mert megpróbálja a gazdasági, szociális és környezeti területeket” minden európai polgár demokratikus, zöld, versenyképes, szolidáris és szociális szempontból befogadó jóléti térségének „elképzelésében egyesíteni.” Az Európai Bizottság arra ösztönzi a vállalkozásokat, hogy kezdeményezzenek olyan CSR-gyakorlatokat, amelyek nem járnak azonnali gazdasági haszonnal számukra, de javítják

Európa egészének versenyképességét, és hozzájárulnak az ezredfordulós fejlődési célok megvalósításához; ilyen például a hátrányos helyzetű csoportokban történő munkaerő-toborzás, a szennyezési szintek csökkentése, illetve az alapvető jogok fokozott tiszteletben tartása a fejlődő országokban. Az EGSZB üdvözli e felhívást.

2.3.1.3 Az EGSZB helyesli a lisszaboni stratégia, a fenntartható fejlődés és a vállalati társadalmi felelősség közötti összefüggések kiemelését. Ugyanakkor egy közelmúltbeli véleményében⁽¹⁰⁾ kifejtett álláspontja szerint pontosabban és világosabban meg kellene jelölni a lisszaboni stratégia és a fenntartható fejlődési stratégia közötti kapcsolódási pontokat. E stratégiák végrehajtásában a hatóságok fellépése változatlanul nagyon fontos, mivel ez határozza meg a növekedés és az innováció optimális kereteit makrogazdasági szinten (nemzeti reformtervek, a fenntartható fejlődésre irányuló nemzeti stratégiák); a felelős vállalkozások mikrogazdasági szinten kapcsolódnak a kerethez. A vállalatok CSR gyakorlata így – innovatív folyamatok és felelős vezetési stratégiák kialakításával – európai és globális szinten hozzájárul a fenntartható fejlődéshez.

2.3.2 A CSR mint általános gyakorlat minden ezt választó vállalkozás körében

2.3.2.1 A 2006. márciusi közlemény felhívja az európai vállalatokat, hogy méretüktől függetlenül kötelezzék el magukat a társadalmilag felelős magatartás mellett. Az EGSZB meggyőződése, hogy a társadalmi felelősségvállalás kkv-k körében történő előmozdítása az általános gyakorlattá válás kulcsa. Az elmúlt két év során kikísérletezett specifikus eszközök révén olyan tapasztalatok halmozódtak fel, amelyek alapján érdemes volna hatástanulmányt végezni e gyakorlatok nyomán követése érdekében.

2.3.2.2 A többoldalú Egyeztető Fórum következtetései világossá tették, hogy az ajánlások valamennyi típusú vállalkozásnak szólnak (beleértve a kkv-kat és a szociális gazdasági szektor vállalkozásait is), sokszínűségük tiszteletben tartása mellett. Az EGSZB támogatja azt a gondolatot, hogy a kkv-knak és a mikro-vállalkozásoknak is helyük van a megfelelő eszközökkel megtámogatott CSR-stratégiában. Ezen túlmenően hangsúlyozza, hogy minden típusú vállalkozás egyformán érintett a kérdésben, nem csak a tőketársaságok, de az egyéni vállalkozások, az állami vállalatok, a megbízószerű egyesületek, a kisipari, ipari és mezőgazdasági szövetkezetek, a paritásos intézmények, a szociális gazdasági szektor stb. is. Az EGSZB felhívja a fenti formákban működő vállalkozásokat, hogy csatlakozzanak a Szövetséghez. Egy vállalkozás létrejöttkor rögtön kívánatos egy CSR-rel kapcsolatos intézkedést hozni.

2.3.3 A belső felek szerepe

2.3.3.1 A közlemény megemlíti a vállalati társadalmi felelősségről folytatott társadalmi párbeszéd hatékonyságát, valamint az európai üzemi tanácsok konstruktív szerepét a bevált gyakorlatok meghatározásában. Az EGSZB ezért sajnálatosnak tartja, hogy a szakmaközi, illetve ágazati szintű szociális párbeszéd reprezentatív szervezetei nem kaptak felkérést a Szövetség megalakításakor.

⁽⁹⁾ Az EGSZB véleménye (2006. július 4–5.): „Társadalmi kohézió: az európai szociális modell részletes kidolgozása”, előadó: Ernst Erik EHNMARK (CESE 493/2006).

⁽¹⁰⁾ Az EGSZB 2006. május 22-i véleménye a következő tárgyban: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek – A fenntartható fejlődés stratégiájának felülvizsgálatáról – Cselekvési program”. Előadó: Lutz RIBBE (CESE 736/2006).

2.3.3.2 Az EGSZB ⁽¹¹⁾ szerint „az európai piacgazdaság modellje a vállalkozást nem egyszerű tőketársaságként vagy szerződések találkozási pontjaként kezeli, hanem – leginkább – olyan közösségként is, amelyet társadalmi párbeszéd színterévé kellene tenni”. A CSR-gyakorlatokba való bekapcsolódást gyakran a vállalkozások vezetője kezdeményezi. A bevált gyakorlatok azonban soha nem kapcsolódhatnak kizárólag a vállalatirányításhoz. Az EGSZB véleménye szerint az európai típusú vállalati társadalmi felelősségvállalás nem emberbaráti döntés, hanem a vállalat valamennyi élő erőforrásával valamennyi hierarchikus szinten lefolytatott párbeszéd eredménye. A társadalmi felelősségvállalás nem csak a vállalatvezetőket, hanem a középvezetőket és valamennyi munkavállalót érinti, többek között a külső felekkel folytatott párbeszéd vonatkozásában. Az EGSZB kijelenti, hogy a vállalatok társadalmi felelősségvállalása akkor valódi, ha a vállalati stratégia szerves részét képezi, és a vállalat összes munkatársa részt vesz a végrehajtásában. Mivel meghatározásánál fogva a CSR a törvényeken túlmutató önkéntes gyakorlat, magába foglalja és meghaladja a kötelező érvényű jogszabályokat.

2.3.3.3 Éppen ezért a vállalati társadalmi felelősséggel kapcsolatos Nemzetközi Keretmegállapodások rendkívüli jelentőségűek. Ezeket egyrészt a vállalatvezetés vagy a csoport vállalatainak vezetése, másrészt a munkavállalók képviselői tárgyalják le és írják alá. Az utóbbiakat nemzetközi, illetve európai ágazati szövetségek, nemzeti szakszervezeti szövetségek vagy európai üzemi tanácsok képviselik. A két szociális partner aláírása kötelezi a feleket, hogy alkalmazják a CSR elveit a vállalatnak a külső érdekelt felekkel való kapcsolatait keretében, többek között az alvállalkozókkal és a területi önkormányzatokkal szemben.

2.3.3.4 Az EGSZB egyetért a közlemény azon kijelentésével, hogy „növelni kell a munkavállalók, képviselőik és szakszervezetek szerepét a vállalati társadalmi felelősséggel kapcsolatos gyakorlatok kidolgozásában és alkalmazásában”. Felhívja a Szövetséget támogatni szándékozó vállalkozásokat, hogy teljes mértékben és minden szinten vegyenek részt benne, beleértve a személyzet önként jelentkező képviselőinek bevonását is. Amennyiben működik európai üzemi tanács, fontos szerep hárul rá.

2.3.3.4.1 Egy közelmúltbeli véleményében ⁽¹²⁾ az EGSZB a következőképpen fogalmazott: „Az EGSZB fontosnak tartja a vállalkozások szociális dimenzióját az Európai Unión belül és az EÜT-k ebben játszott szerepét. Az európai szintű vita a fenntartható fejlődésben és az európai szociális modellben jelölte meg az Unió fő sajátosságait. A vállalkozások által a globális gazdaságban viselt társadalmi felelősség a globalizáció kihívásaira adott egyik európai válasz, mely kihívások negatív hatásait enyhíteni lehetne, ha a WTO minden tagállama tiszteletben tartaná az ILO alapvető normáit.” és „Az európai szociális modell jellemzője a legkiszolgáltatottabbak védelmében és a jólét biztosításán túlmenően a személy méltóságát biztosító jogok tiszteletben tartása mindenhol, minden helyzetben. Az uniós polgársághoz kapcsolódó jogoknak a modern Európában valóban mindenhol, így a munkahelyeken és különösen a transznacionális vállalati környezetben is érvényesülniük kell.”

⁽¹¹⁾ Az EGSZB 2005. június 8-i véleménye a következő tárgyban: „A vállalkozások társadalmi felelősségének vizsgálatához és méréséhez szükséges eszközök a globalizálódott gazdaságban” című véleményt. Előadó: Evelynne PICHENOT (HL C 286., 2005.11.17.).

⁽¹²⁾ Az EGSZB 2006. szeptember 13-i véleménye a következő tárgyban: „Európai üzemi tanácsok: új szerep az európai integráció előmozdításában”, előadó: Edgardo Maria IOZIA (HL C 318., 2006.12.23.) 1.11. és 1.13. pont.

2.3.3.5 Az EGSZB arra buzdítja a vállalkozásokat és a szakképzési szervezeteket, hogy pedagógiai terveikbe foglalják bele a fenntartható fejlődés és a vállalati társadalmi felelősség oktatását is.

2.3.4 Az ágazati kezdeményezések

2.3.4.1 Az Európai Bizottság a jövőben is támogatja a vállalati társadalmi felelősségvállalás terén az érintett felek – többek között a szociális partnerek és a nem kormányzati szervezetek – kezdeményezéseit, különös tekintettel az ágazati szintre. Hangsúlyozza az ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságok szerepének fontosságát. Az EGSZB támogatja e kezdeményezéseket. Felhívja az ágazatokat, hogy biztosítsák valamennyi tagállam érintett feleinek bevonását e kezdeményezésekbe.

2.3.5 Európa mint kiválósági központ a vállalatok társadalmi felelőssége terén

2.3.5.1 A közlemény célja, hogy „a vállalatok társadalmi felelőssége terén” „kiválósági központtá” emelje Európát, de az elért minőségi fok mérésének módjáról nem szól. Ahhoz azonban, hogy kiválósági szintre sorolhassuk Európát, valamilyen módon képesnek kell lennünk rá, hogy értékeljük a vállalati társadalmi felelősség minőségét a Közösségen belül. A vállalatok által egyénileg elvégzett elemzéseken túl Európának össze kellene tudnia hasonlítani magát a CSR tekintetében az egyéb regionális pólusokkal. Első lépésben a rendelkezésre álló információkat tartalmazó internetes portál tenné lehetővé a vállalkozások számára és típusára, a felmerült témákra és az érintett partnerekre vonatkozó adatok egybegyűjtését.

2.3.5.2 Ahhoz, hogy a CSR tekintetében Európa kiválósági központtá váljék, az Európai Szövetségnek foglalkoznia kellene az ehhez szükséges eszközökkel. A kiváló minőségű társadalmi információt nyújtó és a nyomon követhetőséget biztosító termékek és szolgáltatások már valódi komparatív előnyt élveznek a befektetők, a fogyasztók és a fogyasztói szervezetek viszonylatában. E tendencia egyre jelentősebbnek bizonyul majd a fenntartható fejlődés összefüggésében.

2.3.5.3 Az EGSZB a CSR területén elért szint értékelési módjának alapos átgondolását sürgeti, amit az egyértelműen a kiválóságra törekvő új kezdeményezés hitelességének biztosítása érdekében a lehető leggyorsabban el kellene végezni. A kérdésnek szerepelnie kellene az Egyeztető Fórum első üléseinek napirendjén (2006 vége). A 2006. december 7-én Brüsszelben megrendezett konzultatív fórum keretében az Európai Bizottság bemutatta a vállalatok társadalmi felelőssége területén mostanáig megvalósított kezdeményezésekről készült, ezen intézkedéseket jegyzékszerűen felsoroló Kiegészítő Kompendiumot. Az EGSZB kész arra, hogy az egyes területeken mostanáig elért eredményeket elemezze, és intézményes együttműködést alakítson ki az Európai Bizottsággal, a CSR-re vonatkozó weboldal kezelését illetően is.

2.3.5.4 A koncepciók még nem kristályosodtak ki, és az eszközök vonatkozásában nem alakult ki konszenzus. Mindazonáltal egyes tagállamok olyan politikákat követnek, amelyek a vállalatok nagyobb átláthatóságára törekednek a CSR tekintetében. A tagállamok nemzeti politikáinak alaposabb megismerése termékeny kölcsönhatásokat tenne lehetővé. A CSR-rel foglalkozó magas szintű csoportnak a közlemény által javasolt újbóli összehívása a helyes irányba mutató lépés, különösen akkor, ha az új és a leendő tagállamok is aktívan részt vesznek benne. A fenntartható fejlődésre irányuló európai stratégia (az Unió és a tagállamok stratégiái) 2007. évi mérlegében előreláthatóan a CSR ösztönzésére hivatott állami politikák mérlege is szerepelni fog.

2.3.6 Tájékoztatás és átláthatóság

2.3.6.1 Az EGSZB érdeklődéssel fogadja az Európai Bizottságnak az átláthatóság és a fogyasztói tájékoztatás javítására irányuló szándékát. Ugyanakkor hangsúlyozza, hogy ez az átláthatóság és a CSR-rel kapcsolatos tájékoztatás nem korlátozódhat a fogyasztási cikkekkel szembeni közegészségügyi elvárásokra. A fogyasztók ösztönző erőként elősegíthetik a termékek és szolgáltatások felelős termelését. Ehhez nem csak azt kell tudniuk, hogy az általuk fogyasztott termékek megfelelnek-e a közegészségügyi követelményeknek, hanem azt is, hogy a szociális, illetve környezetvédelmi normáknak megfelelően készültek-e. Ezen túlmenően az átláthatóságra irányuló törekvést valamennyi gazdasági ágazatra ki kell terjeszteni. Kívánatos volna, hogy a fogyasztó tudja, vajon az általa fogyasztott termékek a társadalmi felelősség jegyében készültek-e; hogy a beruházók és kisbefektetők tudják, vajon a vállalat, amelybe pénzüket fektetik, társadalmilag felelősen jár-e el; hogy a helyi lakos tudja, vajon lakóhelyének létesítményei, infrastruktúrái társadalmilag felelősen – nevezetesen a környezetvédelem elvárásai szerint – épültek-e. A pénzügyi szereplők a szociálisan felelős befektető alapokon keresztül jelenleg is érdeklődnek a vállalkozásokra vonatkozó nem pénzügyi jellegű információk iránt. Ily módon a nem pénzügyi elemző cégekkel együtt a CSR előmozdításának kiemelt szereplőivé léptek elő. Egyes ipari ágazatokon belül megindult a szakmai normák kidolgozása – ilyen az építőipari ágazatban a kiváló környezetbarát minőség normája –, míg a különösen érintett ágazatok, mint az alumínium-, a kőolaj- és a papíripar tekintetbe veszik tevékenységük környezeti hatásait. Az EGSZB véleménye szerint hasznos volna a hasonló önszabályozó kezdeményezések elterjedése.

2.3.6.2 A vállalatok különböző eljárásokat alkalmaznak pénzügyi életképességük (a befektetések, az elszámolások és az ellenőrzések jellege és átláthatósága), illetve szociális és környezetvédelmi teljesítményeik (munkakörülmények, a természet és a területek védelme az értékláncban) értékelésére. Különbözőek, és kiegészítik egymást – szinergiát kell teremteni közöttük.

2.3.6.3 A minősítési és hitelesítési ügynökségek törvényességének és megbízhatóságának biztosítása érdekében nélkülözhetetlen az elvekkkel kapcsolatos átláthatóság. A vállalatoknak tudniuk kell, hogy milyen referenciák szerint minősítik őket. Az EGSZB ezért üdvözli a társadalmilag felelős befektetések elveinek közzétételét⁽¹³⁾. Fontos, hogy ezek az ügynökségek olyan kritériumok szerint végezzék értékelésüket, amelyek az érdekelt felek 2004. évi fóruma által kidolgozott listában szereplő alapvető dokumentumokon alapulnak. Az ügynökségeknek maximális átláthatóságot kell biztosítaniuk. A CSRR-QS standard a szakma önszabályozásra irányuló kísérlete volt. Az EGSZB arra szólítja fel a szakmát, hogy haladjon tovább ezen az úton. Egy közelmúltbeli véleményében⁽¹⁴⁾, az EGSZB felhívta az európai vállalkozásokat, hogy vegyenek részt a különböző mérési és tájékoztatási eszközök – többek között az EMAS, GRI és ISO 26000 – kidolgozásában és felülvizsgálatában. Az EGSZB kiemeli: el kell kerülni, hogy új nemzetközi normák újrafogalmazzák a vállalatok társadalmi felelősségének koncepcióját, mégpedig oly módon, hogy azt a törvényi kötelezettségek pusztta teljesítésére korlátozzák, annak ellenére, hogy a vállalatok társadalmi felelőssége – természeténél fogva – a törvényen túlmenő önkéntes kezdeményezéseken alapul. Azt ajánlja a nemzeti képviselőknek, amelyek az ISO 26000 iránymutatásokat kidolgozzák, hogy támogassák a CSR európai meghatározását, amely magában foglalja a törvényi előírásokat, ám meg is haladja azokat. Bármilyen jelentős munkát végezzenek is a minősítő ügynökségek, a vállalatok számára nem szabad kötelezővé tenni, hogy olyan nem nyilvános, az ügynökség által alkalmazott szabályoknak vessék alá magukat, amelyek hitelesítése költséges a kkv-k számára. Ha az eszközök alkalmasak is a hitelesítésre, ez csak a vállalat kívánságára történhet, és semmi szín alatt nem szabad kötelezővé tenni.

2.3.6.4 A közlemény hangsúlyozza, hogy „erősíteni kell a közvetett érdekelt felek, többek között a nem kormányzati szervezetek, a fogyasztók valamint a befektetők szerepét a felelős vállalati magatartás ösztönzésében és előnyökhöz juttatásában”, illetve ezek ellenőrző szerepét. Ennek egyik előfeltétele, hogy a közvetett érdekelt felek jó minőségű tájékoztatást kapjanak. A közlemény arra buzdítja a Szövetséget támogató vállalkozásokat, hogy a vállalati társadalmi felelősségre vonatkozó tájékoztatásokat juttassák el valamennyi félnek, köztük a fogyasztóknak, a befektetőknek és a szélesebb közvéleménynek; és felhívja a nagyvállalatokat, hogy hozzájáruljanak nyilvánosságra a vállalati társadalmi felelősségre vonatkozó stratégiájukat és kezdeményezéseiket, ezek eredményeit, illetve a bevált gyakorlatokat, a nyilvánosság számára könnyen hozzáférhető formában. A tájékoztatás terén az EGSZB emlékeztet a nagyvállalatok CSR gyakorlatáról szóló európai információs portál létrehozására vonatkozó javaslatára⁽¹⁵⁾. Mivel az EGSZB úgy ítélte meg, hogy egy harmadik fél általi elemzés javíthatja a tájékoztatást, és biztosítja az átláthatóságot, azt javasolta, hogy a vállalatoktól származó adatokat egy megbízható harmadik fél – például egy európai intézmény megfigyelője – vizsgálja meg. Ezt az elemzést később, az európai portál adatai alapján is el lehet végezni.

⁽¹³⁾ Lásd a társadalmilag felelős befektetésekkel foglalkozó honlapot: <http://www.unpri.org/principles/>

⁽¹⁴⁾ Az EGSZB 2005. június 8-i véleménye a következő tárgyban: „A vállalkozások társadalmi felelősségének vizsgálatához és méréséhez szükséges eszközök a globalizálódott gazdaságban”. Előadó: Evelyne PICHENOT (HL C 286., 2005.11.17.) (4.4.1. és 4.4.2. pont)

⁽¹⁵⁾ Az EGSZB 2005. június 8-i véleménye a következő tárgyban: „A vállalkozások társadalmi felelősségének vizsgálatához és méréséhez szükséges eszközök a globalizálódott gazdaságban”. Előadó: Evelyne PICHENOT (HL C 286., 2005.11.17.) (4.4.3. pont).

2.3.6.5 Másrésről a közlemény hangsúlyozza, hogy a Szövetséget támogatni kívánó vállalkozásokat semmilyen formális kötelezettség nem terheli, és hogy az Európai Bizottság nem fogja számon tartani e vállalkozások névsorát. Jelenleg, hét hónappal a Szövetség megalakítása után csupán az UNICE, a CSR Europe és néhány nemzeti munkáltatói szervezet honlapjai ismertetik a Szövetséget. Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az információk nem hozzáférhetőek, és nem állnak egy helyen összegyűjtve az érdekeltek rendelkezésére.

2.3.7 Versenyképesség és fenntartható fejlődés

2.3.7.1 A felelős vállalkozás versenyelőnyre tehet szert az arculat vonatkozásában, ami a fogyasztási javak ágazatában működő vállalatok számára különösen előnyös.

2.3.7.2 A felelős vállalkozások kedvező talajt teremtenek az innováció és a kreativitás számára. Termékeik és szolgáltatásaik minőség- és értéktöbbletet nyújtanak a vásárlónak. Ez mennyiségi előnyökhöz is vezethet.

2.3.7.3 Az integrált CSR-folyamat kialakítása a kockázatok előrejelzése révén lehetővé teszi a válságok jobb kezelését, – sőt, elkerülését –, többek között a hűtlen kezelés kockázata, illetve az ipari és technológiai kockázatok tekintetében. Például kevesebb baleset történik akkor, ha a személyzet – mivel jól képzett, és megtörténtek a célnak megfelelő beruházások – biztonságban van a munkahelyén. A CSR-gyakorlatok így a megfigyelt, illetve előrelátható kockázatok mérhető csökkentésében is megmutathatók. Az EGSZB érdeklődéssel konstatálja, hogy bizonyos biztosítótársaságok figyelembe veszik ezt díjszabásukban, és az egész pénzügyi szektort arra kéri, hogy kövesse ezt a példát.

2.3.7.4 A vállalati társadalmi felelősség elveinek alkalmazása a döntéshozatali és irányítási folyamatok javítására készíti a vállalkozásokat, ami hosszú távon a teljesítmény javulását eredményezi. Az egész életen át tartó tanulást és az idősebb munkavállalók továbbfoglalkoztatását magába foglaló humán erőforrás-gazdálkodás lehetővé teszi a vállalaton belül a humán tőke optimalizálását, illetve hozzájárul az aktív öregkorhoz. Az EGSZB érdeklődéssel fogadja az európai számviteli szakértők köréből indult kezdeményezést, amely a felelős vállalatvezetést a vállalat stratégiai elemzése tényezőinek tekintett, a környezetvédelemmel, illetve a személyzettel kapcsolatos információk minőségén keresztül kívánja előmozdítani.

2.3.7.5 Az EGSZB emlékeztet rá, hogy a hosszú távú versenyképesség gyakran rövid távon költségekkel járó intézkedések árán valósul meg. Ezért felhívja a vállalkozásokat, hogy ne pusztán az azonnali nyereségesség szempontjára összpontosítsanak.

2.3.7.6 Felhívja az EU tagállamait, hogy a közbeszerzések során a felelős vállalati magatartást támogassák (a szociális és környezeti szempontból előnyösebb ajánlat politikája).

2.3.7.7 Makrogazdasági szinten a szociális vagy környezetvédelmi problémák megoldása új tevékenységi szektorok megjelenésével, illetve fejlesztésével jár, ami új gazdaságfejlődési, illetve munkahely-teremtési lehetőségeket nyit. Ilyen például az öko-

hatékonyság, a személyi szolgáltatások vagy éppen a városfejlesztés, illetve a közlekedés közötti viszony területe. Az EGSZB felhívja az uniós tagállamok hatóságait, hogy támogassák e szektorok kialakulását és fejlődését.

2.3.8 Az új tagállamok

2.3.8.1 Jóllehet egyes új tagállamokban jelentős erőfeszítések történtek, a CSR szempontjából vezető szerepet vivő vállalkozások többségükben a régi tagállamokból kerülnek ki.

2.3.8.2 Az EGSZB úgy véli, hogy feltétlenül ismertetni kell és el kell terjeszteni az új tagállamok vállalkozásai – különösen a kkv-k – által alkalmazott bevált gyakorlatokat.

2.3.8.3 A gazdasági és kulturális háttér különbözősége folytán egyes új tagállamok bizonyára sokat tanulhatnak a hozzájuk hasonló adottságokkal rendelkező régiókban működő vállalkozások tapasztalataiból. Ha társadalmilag felelős kezdeményezések valósulnak meg a szociális piacgazdaság terén sok tapasztalattal nem rendelkező országokban, ezek közvetlenebb inspiráló hatást fejthetnek ki a hasonló történelemmel bíró országok szereplőire.

2.3.8.4 Éppen ezért különösen fontos, hogy az új tagállamok bevált gyakorlataira vonatkozó információkat valamennyi tagállam, illetve a leendő tagországok szereplői számára is elérhetővé tegyék.

2.3.8.5 Ugyancsak támogatni kell a nagyközönség, illetve a különféle érdekcsoportok képzését a társadalommal szemben felelősséget mutató vállalkozói működésmód kérdéseiről, hiszen a vállalatok társadalmi felelősségét illető alapelvek végrehajtásának gyorsasága és minősége nagyrészt az ilyen vállalkozók aktivitásától és bekapcsolódásától függ.

2.3.9 A vállalati társadalmi felelősség nemzetközi dimenziója

2.3.9.1 Az EGSZB helyesli az Európai Bizottság álláspontját, amely a jövőben is támogatni kívánja a vállalati társadalmi felelősség globális szinten történő előmozdítását, az európai vállalatoknak az ENSZ ezredfordulós célkitűzéseire való maximális hozzájárulása érdekében. Támogatja továbbá az Európai Bizottság szándékait a felelős vállalati magatartásra vonatkozó nemzetközi referenciakritériumok terén is, azaz hogy ösztönzi az ILO által a multinacionális vállalatokról és a szociális politikáról kiadott háromoldalú nyilatkozatokban szereplő elvek, az OECD által a multinacionális vállalatok részére kiadott irányelvek, az ENSZ vállalatokra vonatkozó Globális Megállapodása (Global Compact) és a „Különleges felelősséggel végzett befektetések elvei”, illetve az egyéb eszközök és referenciakezdeményezések végrehajtását; a szigorú környezetvédelmi normák előmozdítását; figyelembe veszi a fenntartható fejlődés szempontját a kétoldalú kereskedelmi és együttműködési megállapodásokban; kereskedelmi ösztönző intézkedésekkel bátorítja az emberi jogok, a munkajogok, a környezetvédelem és a kormányzás fő nemzetközi elveinek tiszteletben tartását;

intenzívebb együttműködést alakít ki az ILO-val a tisztas munkakérdésében; az új Afrika-stratégia keretében előmozdítja a vállalati társadalmi felelősséget; nyomon követi az ehhez kapcsolódó nemzetközi kezdeményezéseket (az ENSZ különmegbízottjának tevékenysége, ISO iránymutatások, a Kimberley-folyamat igazolási rendszere). Ezek a támogatások annál is fontosabbak, mivel egyes országok számára a tényleges szociális jog felé való elmozdulást jelenthetik.

2.3.9.2 Az EGSZB véleménye szerint a vámszabadterületeknek, amelyeket azért hoznak létre, hogy vonzó befektetési klímát teremtsenek, semmi szín alatt nem lenne szabad a nemzeti munkajogszabályok által megszabott kereteken kívül működniük. Még ha hangsúlyozzák is a vámszabadterületeken, hogy milyen nagy gondot fordítanak a társadalmi felelősségvállalásra, ez nem mehet az ILO alapegyezményei betartásának a rovására.

Kelt Brüsszelben, 2006. december 14-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A gyermekek mint a családon belüli erőszak közvetett áldozatai”

(2006/C 325/15)

2006. április 21-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Eljárási Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján véleményt dolgoz ki a következő tárgyban: „A gyermekek mint a családon belüli erőszak közvetett áldozatai”

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció véleményét 2006. november 7-én elfogadta. (Előadó: Renate Heinisch.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. december 13–14-én tartott 431. plenáris ülésén (a december 14-i ülésnapon) 105 szavazattal 4 ellenében, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Jelen kiegészítő vélemény az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. március 16-án elfogadott véleményében megfogalmazott meghatározásokhoz és elemzésekhez kötődik. Az említett vélemény, melynek címe: „Családon belüli erőszak a nőkkel szemben”, kizárólag a partnerek között, nőkkel szemben férfiak által elkövetett erőszakkal foglalkozott (1). *Jelen vélemény szintén csak a családon belüli erőszak ezen részterületét, nevezetesen azt vizsgálja, hogy a partnerek közötti erőszak milyen hatással van a gyermekekre, akik tanúi ennek az erőszaknak. A családon belüli közvetlen erőszak a gyermekekkel szemben, amelynek elkövetője nagyon gyakran nő – az anya –, nem képezi jelen vélemény tárgyát.* Bár a testi és pszichikai erőszak légkörében történő felnőtté válás súlyos következményekkel járhat, a gyermeket még mindig csak részben ismerik el a családon belüli erőszak közvetett áldozataként. Ez a helyzet már abból a szempontból sem fogadható el, hogy a gyermekeknek is joguk van az erőszakmentes életre, különösen az erőszakmentes nevelésre, valamint a gondozásra és a védelemre.

1.2 Ezért az EGSZB nyomatékosan kéri az EU mindenkori elnökségét, hogy a „Családon belüli erőszak a nőkkel szemben” téma keretében foglalkozzon „A gyermekek mint a családon belüli erőszak közvetett áldozatai” tárgyával is.

(1) Az EGSZB 2006. március 16-i saját kezdeményezési véleménye a következő tárgyban: „Családon belüli erőszak a nőkkel szemben”, előadó: Renate HEINISCH (HL C 110., 2006.5.9., 89–94. o.), 2.3.4. és 2.3.5. pont
URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:110:0089:0094:HU:PDF>.

A mindenkori EU-elnökség, illetve az Európai Bizottság figyelmébe

1.3 2006. április 4-én és 5-én egy monacói konferencia keretében elindították az Európa Tanács hároméves programját (2006–2008) „A gyermekekért és a gyermekekkel élő Európa megteremtése” (*Building a Europe for and with Children*) címmel. A gyermekek jogainak védelme melletti „kampányoláson” túl a program foglalkozik „a gyermekek erőszakkal szembeni védelmének” kérdésével is. Hogy még inkább előtérbe kerüljön a fontos projekt, különösen a médiában, az EGSZB együttes fellépést javasol az Európa Tanáccsal, az Európai Parlamenttel, a Régiók Bizottságával és az UNICEF-fel.

Az Európa Tanács, az Európai Parlament, a Régiók Bizottsága és az UNICEF figyelmébe

1.4 A családon belüli erőszak leküzdéséért ugyan elsősorban a tagállamok felelősek, azonban a gyermekek jogainak fontossága miatt és tekintettel arra, hogy az egyes nemzetek reakciói eltérőek, az EGSZB szerint összeurópai stratégiára van szükség.

Az említett összeurópai stratégiát egy olyan tanulmányra kell alapozni, amely elsőként vizsgálná meg uniós távlatban a családon belüli erőszak légkörében történő nevelkedés elterjedtségét és következményeit, valamint az erőszaknak közvetett módon kitett gyermekek védelmének és támogatásának lehetőségeit és programjait.

Az Európai Bizottság Igazságügyek, Szabadság és Biztonság Főigazgatóságának figyelmébe